

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б.Жильцов
_____ 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

напрямок підготовки

6.020303 Філологія. Українська
мова та література

Гуманітарний інститут

2014-2015 н.р.

Робоча програма Історія зарубіжної літератури для студентів IV курсу,

за напрямом підготовки 6.020303 Філологія. Українська мова та література, галузь знань
0203 Гуманітарні науки
2014 р. – 38 с.

Розробник: Оксана Василівна Гальчук, доцент, доктор філологічних наук, професор
кафедри світової літератури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури

Протокол №2 від “ 3 “ вересня 2014 року

Завідувач кафедри світової літератури

_____ (проф. Ковбасенко Ю.І.)

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту

Протокол № _____ від “ ___ ” _____ 2014 року

Вчений секретар _____ (Г.Л. Видайчук)

Історія зарубіжної літератури. Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 38 с.

Укладач: **Оксана Василівна Гальчук**, доцент, доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури

Рецензенти:

Ткаченко Анатолій Олександрович, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури, компаративістики і літературної творчості Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Тверігінова Тетяна Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

ББК 74.580
КУБГ, 2014

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	С. 5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	С. 7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	С. 8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I.</i> Специфіка вираження художньої свідомості першої половини ХХ століття: напрями, тенденції, постаті	С. 9
<i>Змістовий модуль II.</i> Знакові явища зарубіжної літератури першої половини ХХ століття	С.14
IV. Навчально-методична карта дисципліни “Історія зарубіжної літератури першої половини ХХ століття”	С. 18
V. Плани семінарських занять.....	С. 19
VI. Завдання для самостійної роботи	С. 23
Карта самостійної роботи студента	С. 27
VII. Питання для контрольної модульної роботи.....	С. 28
VIII. Індивідуальна науково-дослідна робота	С. 30
IX. Система поточного та підсумкового контролю.....	С.33
X. Методичне забезпечення курсу	С.34
XI. Питання до іспиту	С.35
XII. Рекомендована література	С.37

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни “Історія зарубіжної літератури” є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури на основі освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни “Історія зарубіжної літератури”, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

“Історія зарубіжної літератури” уходить до переліку дисциплін філологічного циклу нормативного блоку. Вивчення цього курсу передбачає розв’язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації. Зокрема: опанування системою знань про закономірності світового літературного процесу першої половини ХХ століття, розширення обріїв гуманітарного мислення, поєднання культурологічного, національного, соціокультурного контекстів щодо сприйняття літературних явищ, широкий розгляд літературно-критичних матеріалів для можливості проведення глибинного аналізу художніх творів та формулювання обґрунтованих інтерпретацій, професійну підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

Метою курсу є розкриття закономірностей світового літературного процесу першої половини ХХ століття, з’ясування своєрідності розвитку літературного процесу різних національних літератур, поглиблення знань з теорії літератури та вміння аналізувати та інтерпретувати художні твори в контексті сучасних літературознавчих наукових тенденцій.

Завдання курсу:

- формування уявлення про соціокультурні, історичні, мистецькі чинники розвитку країн, література яких вивчається у зазначений період;
- аналіз та інтерпретація художніх творів зазначеного періоду;
- дослідження стилістичних особливостей поезики митця, встановлення елементів традицій і новаторства в стилі художнього твору та ідіостилю письменника через з’ясування стильових явищ, стильових тенденцій та стильових домінант;
- сприйняття художнього твору як складної системи в контексті різноманітних видів дослідження художнього твору загалом;

У процесі вивчення курсу важливо досягти усвідомлення концепції про розуміння творів мистецтва як складної багаточарової структури; врахування положення сучасного літературознавства про неподільність змісту та форми художнього твору, що дає змогу сприймати текст у його художній цілісності;

необхідність врахування історичного контексту; взаємозалежність історії суспільства, історії культури та історії літератури; психолого-педагогічні дослідження про особливості навчальної й пізнавальної діяльності.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання завдань дослідницького, творчого характеру, оформлення реферативних досліджень з актуальних проблем розвитку зарубіжної літератури першої половини ХХ століття.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- провідні тенденції світового літературного процесу зазначеного періоду;
- місце і значення вивчених творів у творчості письменника та літературному процесі цього періоду;
- особливості стилю художнього твору та ідіостилу письменника.

уміти:

- складати конспект рекомендованих для опрацювання критичних статей і коментувати виписані тези;
- досліджувати поетику оригінального і перекладного тексту, з'ясувати властивості мови літературного твору, засоби художньої виразності, жанрові різновиди, особливості його образної системи тощо);
- виокремлювати факти стильових явищ, стильових тенденцій і стильових домінант, на підставі яких визначається стиль художнього твору та індивідуальний стиль письменника.
- самостійно визначати змістові домінанти тексту, відтворюючи авторську концепцію і здійснювати власну інтерпретацію;
- відрізнити естетично довершені художні твори від продукту масової культури.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 години, із них: 14 годин – лекції, 14 годин – семінарські заняття, 2 год. – модульний контроль, 2 год. – індивідуальна робота зі студентами, самостійна робота – 4 год. Вивчення студентами навчальної дисципліни “Історія зарубіжної літератури” завершується складанням *іспиту* (36 год.).

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: історія зарубіжної літератури

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2</p> <p>Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 72</p> <p>Тижневих годин: 2</p>	<p>Шифр та назва напрямку: <i>0203 Гуманітарні науки</i></p> <p>Шифр та назва спеціальності <i>6.020303</i></p> <p><i>Філологія (українська мова та література)</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 4</p> <p>Семестр: 7</p> <p>Аудиторні заняття: 30 години, з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 14 год.</p> <p>Семінарські заняття: 14 год.</p> <p>Індивідуальна робота – 2 год.</p> <p>Модульний контроль – 2 год.</p> <p>Самостійна робота: 4 год.</p> <p>Вид контролю: Іспит (36 год.)</p>

Мета: курс покликаний розкрити закономірності світового літературного процесу першої половини ХХ століття, своєрідність розвитку літературного процесу різних національних літератур, поглибити знання з теорії літератури та вміння аналізувати та інтерпретувати художні твори в контексті сучасних літературознавчих наукових тенденцій.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекції	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль (МКР)	Іспит/ залік
Змістовий модуль I. Специфіка вираження художньої свідомості першої половини ХХ століття: напрями, тенденції, постаті									
1-2.	Особливості розвитку зарубіжної літератури I пол. ХХ ст. Поетична свідомість доби			4					
3.	Сем. 1. Поетика творів Аполлінера – традиція і новаторство				2				
4.	Творчість Д.Джойса – “батька” модерністського роману					1			
5.	Основні тенденції розвитку драматургії I пол. ХХ ст. “Епічний театр” Б.Брехта			2					
6.	Проблема людини і її відображення в світовій драматургії I пол. ХХ ст.					1			
7.	Сем. 2. Б.Брехт “Матінка Кураж і її діти”				2				
8.	Експресіонізм. Творчість Ф.Кафки в контексті літератури ХХ ст.			2					
9.	Сем. 3. Ф.Кафка “Перевтілення”				2				
	Модульна контрольна робота						1		
Змістовий модуль II. Знакові явища зарубіжної літератури першої половини ХХ століття									
10.	Проблематика і поетика літератури “втраченого” покоління					1			
11.	Сем. 4. Е.М.Ремарк “Три товариші”				2				
12.	Сміхова традиція літератури I пол. ХХ ст.					1			
13.	Трансформація традицій реалізму в літературі I пол. ХХ ст.			2					
	Сем. 5 М.Булгаков “Майстер і Маргарита”				2				
14.	Жанр інтелектуального роману			2					
15.	Сем. 6. С.Моем “Місяць і мідяки”				2				
16.	Література екзистенціалізму			2					
17.	Сем. 7. А.Камю “ Чума”				2				
18.	НТП і література I пол. ХХ ст.					2			
	Модульна контрольна робота						1		
	Іспит							36	
	Усього за семестр	72	30	14	14	2	4	2	36
	Разом за навчальним планом	72	30	14	14	2	4	2	36

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I.

СПЕЦИФІКА ВИРАЖЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ СВІДОМОСТІ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ: НАПРЯМИ ТЕНДЕНЦІЇ ПОСТАТІ

Лекція № 1.

Особливості розвитку зарубіжної літератури I пол. ХХ ст.(2 год.)

Зарубіжна література першої половини ХХ століття як культурно-історичний феномен, її періодизація і зміст, умовність хронологічних меж. Поняття *новітньої* літератури. Основні віхи історичного процесу першої половини ХХ століття. Політичні, економічні, духовні наслідки першої світової війни. Крах імперій в Росії, Німеччині, Австро-Угорщині. Економічна криза в Європі й Америці в кінці 20-х рр. Визрівання фашизму в Західній Європі. Становлення тоталітарних систем в європейських країнах. Антифашистський рух. Друга світова війна.

Особливості розвитку літератури в першій половині ХХ століття. Спадкоємність літератури ХХ століття з духовним життям Європи рубежу ХІХ і ХХ ст. Зрілий модернізм, його “авангардистські” прояви, їх взаємопроникнення в літературі й мистецтві. *Кубізм* в літературі й живопису. *Футуризм* і його еволюція. Доля *сюрреалізму*. Роль *експресіонізму* в літературному розвитку ХХ століття. Зміна балансу об’єктивного й суб’єктивного начал художньої творчості. Послаблення й вичерпність традицій *реалізму*.

Саморефлексія автора й “інтелектуалізація” літератури. Антивоєнна тема й антивоєнний роман в Європі й Америці. Проблема “втраченого покоління”. Відродження інтересу літератури до соціальних проблем, до історії й політики в міжвоєнний час. Антифашистська література. Початок руйнації євроцентризму в світовій літературі. Значення літератури Латинської Америки в розвитку нових форм мистецтва.

Література і науково-технічний прогрес. Два підходи до науково-технічного прогресу в культурології і в літературі: 1) виправдання його (утопічність такого ідеалу і його відображення в творі Е.Беллами “Через сто років” і А. де Сент-Екзюпері “Планета людей”); 2) заперечення позитивної ролі розвитку техніки. Поняття “людина маси” в сучасній культурології, зв’язок його появи з розвитком техніки. Розвиток науково-фантастичної літератури, її функції: підготовка людини до змін, які несе НТП; сатира – попередження про зло, що несе техніка; розвага читача. Найвидатніші фантасти світу: А.Азімов, К.Саймак, Р.Шеклі, Урсула ле Гуїн, А.Кларк, Дж.Уіндхем, С.Лем та ін. Антиутопія як особливий жанр наукової фантастики, ознаки цього жанру: твір-попередження; сатиричне руйнування утопії. Типологія антиутопій: антикомуністичні (Дж.Оруелл, Е.Берджес); антитехнократичні (О.Хакслі, Р.Нокс).

Література:

- Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. – Х., 2000.
 Полевой В. Искусство XX века. – М., 1991.
 Зверев А. XX век как литературная эпоха // Вопросы литературы. – 1992. - №2.
 Зверев А. Модернизм в литературе США. – М., 1979.
 Шестаков В. Социальная антиутопия Олдоса Хаксли – миф и реальность // Новый мир. – 1969. – №7.
 Зверев А. Когда пробьет последний час природы: Антиутопия XX века // Вопросы литературы. – 1989. – №1.
 Николенко О. От утопии к антиутопии. О творчестве А.Платонова и М.Булгакова. – Полтава, 1994.
 Наливайко Д. Про співвідношення “декадансу”, “модернізму”, “авангардизму” // Слово і час. – 1997. - №11 – 12.
 Літературознавчий словник-довідник. – К., 1997. – С.469 – 471.

Лекція № 2.

Поетична свідомість доби

(Г.Аполлінер, Р.М.Рільке, Т.С.Еліот, Ф.Г. Лорка) (2 год.)

Сюрреалізм в європейській поезії. **Сюрреалізм Г.Аполлінера** — теорія і практика оновлення свідомості. Творча біографія Аполлінера. Поет і християнство. Позитивна оцінка науково-технічного прогресу. Поет і війна. Ліризм першої збірки “Рейнські вірші”. Період кубізму в творчості Аполлінера. Аполлінер і Пікассо. Історія створення збірки “Алкоголі”. Принцип просторової одночасності, зміщення реальних деталей. Сучасна тема у віршах останніх збірок. Збірка “Каліграми” як ліричний літопис епохи. Воєнна тема в “Каліграмах”. Ідея прогресу, зміни умов існування людини. Новаторство Аполлінера, особливості його поетичного стилю.

Космос поезії Р.М.Рільке. Місце творчості Райнера Марії Рільке в німецькомовній і світовій літературі. Світогляд молодого Рільке та його естетичні ідеї. Проблема творчого методу Рільке. Самотність і відчуження як наскрізний мотив лірики Рільке. Українська і російська теми в його творчості. Провідні мотиви “Часослова”(“Книги годин”): Бог і людина в ньому, тема бідності й смерті. Парадигма буття-творчості в книзі “Нові вірші”. Мотив краси світу, що зникає. Жанр “вірша-предмета” у творчості Рільке. “Дуїнезькі елегії” Рільке як його поетичний заповіт: філософське осмислення місця людини в світі, проблеми буття і культури, ідея сприйняття життя. Деконструкція міфічних мотивів у поезії Рільке. Бог і Людина в “Сонетах до Орфея”, проблеми мистецтва у збірці. Особливості поезики творів Рільке.

Пошуки нової поетичної мови в англomовній літературі (*імажизм*). Наростання кризи гуманізму і її відображення в творчості **Т.С.Еліота**. Настрої песимізму, відчаю, нудьги в творчості поета 20-х років, тема “смерті за життя” і картина цивілізації, що гине, у його творах (“Безплідна земля”, “Геронтіон”, “Порожні люди”). Поема Еліота “Безплідна земля”: структура, зв’язок з міфологією. Тема сучасної людини в “Порожніх людях”. Звернення до Бога як до засобу стримування людських пристрастей. Шлях Еліота від модерністської розірваності світу до Бога. Проблема Бога в творчості Еліота і її трактування іншими письменниками XX ст. (Г.Бьолль, Ф.Моріак, Ф.О’Коннор та ін.).

Релігійно-філософське осмислення теми життя і смерті у поемах “Попеляста середя” і “Чотири квартири”. Багатомірність “Чотирьох квартирів”, підсумок філософських шукань поета у творі. Еліот про час і рух. Доля культури в сучасному світі як провідна тема творчості Еліота. Ускладнення поетичної форми. Основні положення теоретичних праць Еліота. Його розуміння традиції, теорія “деперсоналізованої поезії”. Різновиди критики (за Еліотом); критика як вид мистецтва.

Трагедія життя Ф.Гарсія Лорки. Поезія Ф.Гарсія Лорки і поетична свідомість ХХ ст. Гарсія Лорка на тлі іспанської і європейської поетичних традицій першої половини ХХ ст. Зв'язок поезики Лорки з символізмом і сюрреалізмом. Нарис життя і творчості поета.

Стаття Лорки “Дуенде. Тема і варіації”. Дух “дуенде” як втілення смерті і туги. “Дуенде” в житті й поезії Лорки. Андалусійська своєрідність його лірики. Світ як трагедія-містерія, кохання і смерть у “Циганському романсеро» Гарсія Лорки; його синкретизм, поєднання ліричного й епічного планів. Посилення драматизму в поезії (“Поет у Нью-Йорку”). Специфіка категорії трагічного в ХХ ст. (людина перед обличчям незнаних сил, нею ж породжених, перед кінечністю природи, некерованістю соціальних структур, нею ж і створених).

Література:

- Наливайко Д. Шляхами оновлення поезії // Гійом Аполлінер. Поезії. – К., 1984. – С. 5 – 37.
- Павличко С. Поезія Томаса Стернза Еліота // Томас Стернз Еліот Вибране. – К., 1990. – С. 3 – 24.
- Орлова О. Поетичний світ Еліота // Вікно в світ. – 1999. – №6.
- Матвієнко С. “Маленька людина” – “людина порожня”? (До прочитання поеми “Порожні люди” Томаса Стерна Еліота) // Всесвітня література. – 2000. – №1.
- Осиповат Л. Гарсія Лорка. – М., 1965.
- Малиновская Н. Самая печальная радость // Федерико Гарсія Лорка Избранное. – М., 1986. – С. 5 – 20.
- Онищак Н. Лорка стає ближчим // Всесвітня література в навчальних закладах. – 1997. – №9.
- Чубукіна Л. Глибокий спів іспанської поезії // Всесвітня література в навчальних закладах. – 1997. – №2.
- Затонский Д. Австрийская литература в XX столетии. – М., 1985.
- Березина А. Пoesия и проза молодого Рильке. – Л., 1985.
- Андрианов А. Путь одинокого странника (Исследование жизни и творчества Рильке) // Филол. вестник Ростов. ун-та. – Ростов н/Д, 1999. – №2.

Лекції № 3.

Основні тенденції розвитку світової драматургії першої половини ХХ ст. “Епічний театр” Б.Брехта (2 год.)

Активні пошуки нової театральної мови (театр німецького експресіонізму, сюрреалістичний, «пролетарський» Е. Піскатора, новаторство Л.Піранделло і Ю.О’Ніла, особливості драматургічного методу Ф.Г.Лорки).

Місце Б.Брехта в світовому театрі першої половини ХХ ст. **Життя і творчість Б.Брехта.** Теорія епічного театру Б.Брехта у теоретичних працях

“Купівля міді”, “Малий органон” (звернення до розуму, ефект “відчуження”, “сцени показу”, опрацювання відомого сюжету як один із прийомів створення ефекту “відчуження” і зняття інтересу до розв’язки; зонги та їхня композиційна функція в п’єсах; параболічність творів) і її втілення в п’єсах “Тригрошова опера”, “Матінка Кураж і її діти” та ін. Антивоєнний зміст п’єси “Матінка Кураж...”, її зв’язок з творчістю Гріммельсгаузена. П’єса Брехта “Добра людина із Сезуана”: проблематика, особливості поетики. Тема добра і зла в людині. Особливості брехтівського історизму в п’єсі “Життя Галілея”, проблема відповідальності вченого і життя духу перед людством.

Література:

- Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. – М., 1979.
 Шумахер Э. Жизнь Брехта. – М., 1988.
 Волощук Е. Драматургия Бертольда Брехта // Зарубіжна література в навчальних закладах.—2001. – №9. – С. 41 – 47.
 Фрадкин И. Брехт. Путь и метод. – М., 1965.

Лекція №4.

Експресіонізм. Творчість Ф.Кафки в контексті літератури ХХ століття (2 год.)

Експресіонізм. Його теорія і характерологія, стильові особливості. Творчість і філософія Ф.Кафки на тлі австрійської літератури ХХ століття. Проблема влади, основні ознаки існування людини в ХХ ст. і їх відображення у творчості й долі Кафки (“відчуження”, абсурд, ідея “метафізичної бюрократії”). Кафка і криза гуманізму.

Страх перед життям, мотив безвихідної самотності і влади сил, що пригнічують людину в параболах і притчах, у романах “Америка“, “Процес” і “Замок”. Радикальне новаторство Кафки. Алегоричність його прози. Фантазмагоричне бачення катаклізмів буття і долі людини в ХХ столітті. Особливості героя Кафки.

Втілення основних проблем філософії Кафки в новелі “Перевтілення” (проблема влади; “відчуження” в новелі; абсурдність існування). Руйнування традиційного уявлення про персонажа (у порівнянні з персонажами творів письменників ХІХ ст.). Особливості прийомів сюжетобудови в “Перевтіленні”.

Доля спадщини письменника. Кафка і екзистенціалізм. Значення творчості Кафки для розвитку сатиричної і філософської прози. Кафка і Музіль. Соціальна конкретизація абсурдної реальності, дешифрування “кафкіанства”. “Людина без властивостей” як сатиричне розвінчування бюрократичного суспільства Австро-Угорської імперії. Утопізм Музіля і самокритика індивідуалістичного розуміння свободи.

Література:

- Затонский Д. Австрийская литература XX века. – М., 1988.
 Экспрессионизм. – М., 1966.
 Затонский Д. Кафка и проблемы модернизма. – М., 1965.
 Сумерки человечества. Лирика немецкого экспрессионизма. – М., 1990.

Ніколенко О. Духовні перетворення Ф.Кафки та М.Хвильового. Аспекти компаративного вивчення // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2000. – №2. – С. 23 – 30.

Ключові поняття: *новітня література, література міжвоєння, авангардизм, сюрреалізм, футуризм, кубізм, експресіонізм, імажизм, деперсоналізована поезія, ефект відчуження, теорія епічного театру, притчевість*

Семінар №1. Поетика творів Аполлінера – традиції і новаторство
Семінар №2. “Матінка Кураж і її діти” Б. Брехта в контексті теорії і практики “епічного” театру
Семінар №3. “Перевтілення” Ф.Кафки

*Змістовий модуль II.***ЗНАКОВІ ЯВИЩА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ****Лекції № 5.****Трансформація традицій реалізму в літературі I пол. ХХ ст. (2 год.)**

Живучість традицій роману ХІХ ст. в романі ХХ ст.: поєднання традицій реалізму з досягненнями літератури ХХ ст. Модернізм в англійській літературі міжвоєнної, соціально-історичні, філософські і художні передумови поширення його естетичних принципів. Звільнення людини від “інтелектуалізму”, відродження інстинктів і життя плоті як форма протесту проти механістичної цивілізації в романах **Д.Г.Лоуренса**. Фрейдистський характер його концепції кохання. Модерністський психологічний роман **В.Вульф**. Своєрідність використання нею техніки “потoku свідомості”. Вульф-теоретик і критик літератури, її полеміка з принципами реалізму. Традиційне і нове в творчості **У.С.Моема**. Романи Моема “Місяць і мідяки” і “Театр” як нові варіанти “втечі героя” від навколишньої дійсності. Питання стилю Моема.

Звернення до проблематики американського Півдня в романі **У. Фолкнера** “Галас і лють”. “Друге відкриття” Америки в літературі “червоних тридцятих”: творчість **Д.Стейнбека**. Неординарність сюжету і характерів героїв у повісті “Про мишей і людей”. Стейнбек як “поет знедолених”. Історія написання, проблематика й поетика роману “Грона гніву”. Новаторство теми й художньої форми твору. Філософські й ідейні пошуки **Т.Драйзера** 1910-1920-х років і їх відображення в публіцистиці тих років (“Бий, барабан!”, “Драйзер дивиться на Росію”). Індивідуум і суспільство в романі “Американська трагедія”. Історія написання. Викриття “американської мрії”. Публіцистика 30-40-х років (“Трагічна Америка”, “Америку треба рятувати”).

Роман-епопея **М.Шолохова** “Тихий Дон”. Історія написання. Епічний простір роману. Переплетення історичної, соціальної, любовної тем. Внутрішні пошуки Григорія Мелехова, суперечливість його характеру. Дискусія щодо авторства роману.

Жанр роману-річки у французькій літературі. Біографічний жанр в творчості **Р.Роллана** (цикл “Героїчні життя”) як пошуки ідеалу моральної величини у творчій особистості. Традиції біографій Плутарха в формуванні Ролланом біографічного жанру ХХ ст.; синтез в ньому рис психологічного нарису, літературного і музично-історичного портрету, наукової біографії і т.д. “Музичний” роман-епопея **Р.Роллана** “Жан-Кристоф”. Проблема мистецтва і художника. Історія і сучасність в романі. Жан Кристоф як “сучасний Бетховен”. “Жан Кристоф” – зразок інтелектуального роману, у якому боротьба характерів розкривається як боротьба ідей. Відродження через смерть, поразка у перемозі й перемога у поразці як постійні мотиви й етичні постулати роману. Особливості побудови роману.

Література:

Колдер Р. Сомерсет Моэм: жизнь и творчество. – М., 2001.

- Комолова М. Літературно-естетичні погляди Сомерсета Моєма // Ін. філологія. – 1981. – Вип. 6.
- Влодавська І. Цей “загадковий” Сомерсет Моєм // Всесвіт. – 1974. – №2.
- Батурич С. Джон Стейнбек и традиции американской литературы. – М., 1984.
- Зверев А. Американский роман 20-30-х годов. – М., 1982.
- Костюк Г. Словотворец із “Східної вежі” – Джон Стейнбек // Сучасність. – 1969. – №5.
- Анастасьєв Н. Фолкнер: Очерк творчества. – М., 1976.
- Денисова Т. Всесвіт по Фолкнеру // Роман і романісти США ХХ ст. – К., 1990.
- Татарінова Л. Романи Фолкнера как система // Литература США ХІХ – ХХ вв. – Краснодар, 1985.
- Денисова Т. Америка як вона є, або Людська комедія Теодора Драйзера // Денисова Т. Роман і романісти США ХХ століття. – К., 1990.
- Батурич С. Драйзер. – М., 1975.
- Гура В. Загадки и тайны “Тихого Дона”. – Самара, 1996.
- Гура В. Как создавался “Тихий Дон”. – М., 1989.
- Михайл Шолохов. Статті и исследования. – М., 1980.
- Мезенцев М. Судьба романа: К дискуссии о проблеме авторства “Тихого Дона”. – Самара, 1997.
- Журавська І. Ромен Роллан. Життя і творчість. – К., 1978.
- Цвейг С. Ромен Роллан: Жизнь и творчество // Собр. соч.: В 7 т. – М., 1963. – Т. 7.
- Балахонов В. Роллан и его время. – Ленинград, 1972.

Лекція № 6.

Жанр інтелектуального роману в літературі І пол. ХХ ст. (2 год.)

Інтелектуальна література й інтелектуальна проза. Ознаки інтелектуального роману (зосередженість на житті ідей; використання матеріалу зі всіх сфер людської культури; цитування – побудова твору з цитат різних типів, взятих із творів інших авторів (поняття “пастиш”); самокоментування (форма “роману в романі”). Представники інтелектуальної прози в ХХ ст. (Г.Гессе, Т.Манн, Х.Кортасар, Дж.Джойс, С.Беллоу та ін.). Поняття інтертекстуальності в літературі цієї течії.

Творчість **Т.Манна** другого періоду. Посилення філософічного начала у його прозі. Проблематика й особливості поетики роману “Чарівна гора”. Проблема духу і життя, проблема простору і часу в романі. Т.Манн “Йосиф і його брати”, пересічення різних часових пластів.

Традиції романтизму й німецької класики у **Г.Гессе**. Особистість і світ, “шлях всередину” як шлях удосконалення особистості. Роль східної філософії і культури в світогляді письменника (“Сіддхартха”). Філософський роман “Степовий вовк”. Проблема духу і життя, художника і бюргера в романі. Роман Гессе “Гра в бісер” як зразок інтелектуального роману. Критика європейської історії та культури в романі. “Фельєтоністська епоха” і “кастальська утопія”. Кнехт й ідея служіння. Біполярність художнього світу Гессе. Іронічна інтонація.

Філософсько-психологічна проза **М.Булгакова**. Концепція трьох світів у романі “Майстер і Маргарита”. Моральна і філософська проблематика роману. Утвердження духовної сили мистецтва. Специфіка композиції: принцип

контрапункту; поліфонічність; художнє втілення ідеї розриву між земним, біблійним і космічним світами; поєднання епічної оповіді й ліричних відступів.

Література:

- Адмони В., Сильман Т. Т. Манн. – Л., 1960.
 Апт С. Над страницами Т. Манна. – М., 1980.
 Федоров А. Т. Манн. Время шедевров. – М., 1981.
 Дирзен И. Эпическое искусство Т. Манна. – М., 1981.
 Затонський Д. Герман Гессе – автор “Гри в бісер” // Гессе Г. Гра в бісер. – К., 1983.
 Каралашвили Р. Мир романов Г. Гессе. – Тбилиси, 1984.
 Наливайко Д. Шляхи Германа Гессе // Всесвіт. – 1977. – №5.
 Зеркалов А. Евангелие от Булгакова (опыт исследования ершалаимских глав романа “Мастер и Маргарита”). – М., 2003.
 Соколов Б. Булгаковская энциклопедия. – М., 1996.
 Петелин В. Михаил Булгаков. – М., 1989.

Лекція № 7.

Світовідчуття екзистенціалізму в літературі ХХ ст.

Творчість А. Камю і П. Сартра (2 год.)

Світовідчуття екзистенціалізму в літературі ХХ ст. Напруженість переживання кризи цивілізації в екзистенціалізмі: втрата суті буття, трагічність людської долі, відчуження, “я” і суспільство. Попередники екзистенціалізму в філософії і літературі (Ф. М. Достоевський, Ф. Ніцше, Ф. Кафка). Представники екзистенціалізму в літературах різних країн. Екзистенціалізм і тоталітарна свідомість.

Нарис життя і творчості Ж.-П. Сартра. Праця “Екзистенціалізм – це гуманізм”. Оповідання Сартра “Стіна” і вираження в ньому світовідчуття екзистенціалізму. Роман “Нудота”, його місце в літературі екзистенціалізму. Проблема екзистенціалістської теорії спілкування. поняття “заангажованої” літератури за Сартром (“Що таке література?”) і його значення для літератури ХХ ст.

Творчість А. Камю. Основні біографічні дані. Етапи творчості Камю: “пролог”, “абсурд”, “бунт”, “самотність”. Питання періодизації творчості за Камю (у міфологічних формах): міф про Сізіфа; міф про Прометея; міф про Немізиду. Есе “Міф про Сізіфа” і його роль у формуванні екзистенціальної літератури. Тяжіння Камю до циклічності. Цикл Камю – поєднання роману, п’єси й есе. Специфіка стилю Камю. Особлива роль на рації у творах письменника. “Нульовий ступінь письма” (Р. Барт) як знак актуальності й форма протесту. Камю і міф. “Сторонній” як “солярний роман” (Р. Барт). Тема відчуження в романі. Камю і французький рух Опору. Зміст і проблематика роману “Чума”.

Література:

- Великовский С. Грани “несчастливого сознания”. Театр, проза, философ. эссеистика, эстетика А. Камю. – М., 1973.
 Кузнецов В. Жан Поль Сартр и экзистенциализм. – М., 1969.

Волощук Є. Духовні й художні здобутки екзистенціалізму // Зарубіжна література. – 2000. – № 20 (180). – С. 1 – 8.

Наливайко Д. Трагічний гуманізм Альбера Камю // Камю А. Вибрані твори. – К.: Дніпро, 1991. – С. 5 – 29.

Штейнбук Ф. Человек как символ не только жизни, но и смерти. Об особенностях изучения романа А. Камю “Чума” // Всесвітня література. – 1996. – №4.

Токмань Г. Альбер Камю: діалог письменника і філософа з іншими та із самим собою // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 5. – С. 51 – 55.

Ключові поняття: *“інтелектуальний роман”, поліфонічність, принцип контрапункту, пастиш, роман-річка(потік), екзистенціалізм, циклічність, міфологізація*

Семінар №4. Е.М.Ремарк ”Три товариші”

Семінар №5. “Майстер і Маргарита” М.Булгакова як авторський варіант інтелектуального роману

Семінар №6. С.Моем “Місяць і мідяки”

Семінар №7. А.Камю “Чума”

IV. Навчально-методична карта дисципліни “Історія зарубіжної літератури першої половини ХХ століття”

Загальний обсяг дисципліни:

навч. годин 72, із них: лекційних - 14, семінарських - 14, індивідуальна робота - 2, самостійна робота – 4 год., модульний контроль – 2 год.

Форма підсумкового контролю – іспит (36 год.)

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	Специфіка вираження художньої свідомості першої половини ХХ ст.: напрями, тенденції, постаті				Знакові явища зарубіжної літератури першої половини ХХ ст.			
Кількість балів за модуль	72				82			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Дати								
Теми лекцій	Особливості розвитку зарубіжної літератури першої половини ХХ ст. 1 б.	Поетична свідомість того часу (Г. Аполлінер, Р.М.Рільке, Т.С.Еліот, Ф.Г.Лорка) 1 б.	Основні тенденції розвитку драматургії першої половини ХХ ст. “Епічний театр” Б.Брехта 1 б.	Експресіонізм. Творчість Ф.Кафки в контексті літератури ХХ ст. 1 б.		Трансформація традицій реалізму в літературі першої половини ХХ ст. (С.Моем, Д.Стейнбек, Д.Фолкнер, М.Шолохов) 1 б.	Жанр інтелектуального роману в літературі I пол.. ХХ ст. 1 б.	Література екзистенціалізму 1 б.
Теми семінарських занять		Сем. 1. Поетика творів Аполлінера – традиція і новаторство 11 б.	Сем. 2. Б.Брехт “Матінка Кураж і її діти” 11 б.	Сем. 3. Ф.Кафка “Перевтілення” 11 б.	Сем. 4. Е.М.Ремарк “Три товариші” 101б.	Сем. 5. М.Булгаков “Майстер і Маргарита” 11 б.	Сем. 6. С.Моем “Місяць і мідяки”. 11 б.	Сем. 7. А.Камо “Чума” 11 б.
Самостійна робота	Самостійні роботи №1 – 2 (10 балів)				Самостійні роботи №3-4 (10 балів)			
ІНДЗ	30 балів за семестр							
Види поточного контролю	МК 25 балів				МК 25 балів			
Підсумковий контроль	екзамен							

IV. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семинар №1.

Поетика творів Гійома Аполлінера – традиція і новаторство

План

1. Творча біографія Аполлінера (повідомлення).
2. Сюрреалізм Аполлінера — теорія і практика оновлення свідомості.
3. Поет і християнство.
4. Оцінка Аполлінером науково-технічного прогресу.
5. Особливості поетичного стилю Аполлінера.

Завдання:

- 1) проаналізувати поеми “Пісня нелюбого”, “Зону”, а також на вибір 3-4 твори зі збірок “Бестіарій”, “Алкоголі”, “Каліграми”.
- 2) виписати зі словника визначення *кубізм, футуризм, авангардизм*.

Література:

- Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. – Харків, 2000.
 Наливайко Д. Шляхами оновлення поезії // Гійом Аполлінер. Поезії. – К., 1984. – С. 5
 – 37.

Семинар №2.

“Матінка Кураж і її діти” Б. Брехта в контексті теорії і практики “епічного” театру

План

1. Тема п’єси і її проблематика.
2. Картина світу у творі й світовідчуття Брехта.
3. Характеристика образів, особливості авторського творення.
4. Елементи брехтівської театральної мови у п’єсі.

Завдання:

- 1) законспектувати розділ із монографії Фрадкіна И. Брехт. Путь и метод. – М., 1965 (суть теорії брехтівського театру).
- 2) визначити риси “епічного театру” у драмі “Матінка Кураж і її діти”.

Література:

- Шумахер Э. Жизнь Брехта. – М.: Радуга, 1988. – 352 с.
 Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. – М., 1979.
 Фрадкин И. Брехт. Путь и метод. – М., 1965.

Семинар №3.

Новела “Перевтілення” Ф.Кафки як класичний зразок кафкіанства

План

1. Відображення основних проблем філософії Кафки в новелі:
 - а) проблема влади у творі;
 - б) “відчуження” в новелі;
 - в) абсурдність існування.
2. Руйнування традиційного уявлення про персонажа (у порівнянні з персонажами письменників XIX ст.).

3. Особливості прийомів сюжетобудови в “Перевтіленні”.

Література:

- Вишницкая Ю. “Превращение” Ф.Кафки через призму мифомиров универсума: образы-символы: Урок в 11 кл. // Зарубіжна література. – 1998. – 39(103), жовт. – С. 6.
- Вовк Я.Г. Жорстокий світ самотності: Матеріали по вивч. новели Ф.Кафки “Перевтілення”. 11 кл. // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1998. – №4. – С. 28–30.
- Вознюк В. Художній світ Ф. Кафки в новелі “Перевтілення” // Зарубіжна література. – 2001. – Ч. 1. – С. 2.
- Волощук Е. Хроника странствий духа: (О творчестве Франца Кафки) // Вікно в світ. – 2000. – №2. – С. 42–72.
- Волощук Е. Франц Кафка – Томас Манн: два типа модернистского сознания // Русская словесность в школах Украины. – 2006. – №1. – С. 53–63.
- Затонский Д. Австрийский литературный феномен: [Литературная критика] // Вопросы литературы. – 1983. – №2. – С. 45–90.
- Клод Д. Франц Кафка / А.Д. Михилев (пер.). – Х. : Фолио, 1998. – 383 с.
- Ковбасенко Л.В. Ф.Кафка: людина в цьому світі – самотня комаха: Конспект уроку з вивчення оповідання “Перевтілення” // Всесвітня література в сер. навч. закладах України. – 1998. – №8. – С. 57–58.
- Мирська Л. “Перша ознака розпочатого прозріння – бажання вмерти...”: 11 кл.: новела Ф. Кафки “Перевтілення” // Зарубіжна література. – 1998. – 39(103), жовт. – С. 7–8.
- Мінькова А. Контекстологічний аналіз концептів роману Ф. Кафки “Замок” // Вісник ЗНУ. – Філол. науки. – 2005. – №2. – С. 85–91.
- Рудаківська С.В. “Привести світ до чистоти, правди, сталості...”: За новелою Кафки “Перевтілення” // Зарубіжна література в сер. навч. закладах України. – 2000. – №1. – С. 18–27.

Семінар №4.

Е.-М.Ремарк “Три товариші”

План

I. Проблематика роману Ремарка “Три товариші” в контексті літератури “втраченого покоління”:

- 1.1. тема життя після війни в романі;
- 1.2. зіткнення атмосфери Третього рейху, що формується, і світу справжніх людських цінностей у романі;
- 1.3. тема кохання і дружби в романі.

II. Поетика роману “Три товариші”

- 2.1. Структурна композиція та стильові особливості роману “Три товариші”
- 2.2. Представники “втраченого покоління” в романі “Три товариші”

Завдання:

Виписати цитати-характеристики головних героїв; кілька авторських афоризмів

Література:

- Затонський Д. Шлях через ХХ століття. – К., 1978.
- Затонський Д. Перечитуючи Ремарка // Вікно в світ. – 1999. – №2.
- Васильев В. “Необходимый оптимизм пессимиста” // Ремарк Э.-М. Избранное. – М., 1999.

Семінар №5.**“Майстер і Маргарита” Михайла Булгакова як авторський варіант інтелектуального роману****План**

1. Моральна і філософська проблематика роману.
 - а) свобода і насильство;
 - б) художник і влада;
 - в) сенс буття людини;
 - г) духовна сутність світу;
 - г) призначення особистості та вибір її позиції;
 - д) кохання і його роль в житті людини.
2. Духовна деградація суспільства у культурно-історичному контексті:
 - а) Москва 30-х років через призму християнських цінностей;
 - б) модель тоталітарної держави у романі.
3. Система персонажів роману
4. Особливості композиції роману: принцип контрапункту; поліфонічність; художнє втілення ідеї розриву між земним, біблійним і космічним світами; поєднання епічної оповіді й ліричних відступів.
5. Художня структура роману: реальність і фантастика, комічне і трагічне, історія і сучасність.

Література:

- Зеркалов А. Евангелие от Булгакова (опыт исследования ершалаимских глав романа “Мастер и Маргарита”). – М., 2003.
- Николенко О. От утопии к антиутопии. О творчестве А.Платонова и М.Булгакова. – Полтава, 1994.
- Соколов Б. Булгаковская энциклопедия. – М., 1996.
- Петелин В. Михаил Булгаков. – М., 1989.

Семінар №6.**С. Моем “Місяць і мідяки”****План**

1. Нове в порівнянні з романом ХІХ ст. у розвитку теми художник і його покликання»: прірва між талантом художника, “якістю” його творів і моральністю творця в романі (у порівнянні з позицією О. Вайлда).
2. Протиставлення художника суспільству: фарисейство, ханжество англійського суспільства.
3. Відсутність пізнавальних і виховних мотивів у мистецтві Стрікленда (у порівнянні з позиціями Ч.Діккенса або О. де Бальзака).
4. Вивчення безсвідомої сфери в романі: сексуальні пориви і їх роль в зародженні прагнення художника до творчості.
5. Цивілізація і втеча від неї в романі (у порівнянні з прикладами “втечі” Поль Гогена, Д.Г.Лоуренса, А.Рембо).

Література:

- Затонский Д. Искусство романа и XX век. – М., 1973.
- Ивашева В. Английская литература XX век. – М., 1967.

Дитькова С.Ю. “Я маю про що розповісти...” (Дещо про життя й творчу спадщину Уїльяма Сомерсета Моєма) // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – №7. С. 35–37

Мозм Сомерсет. Избранные произведения в 2-х томах. Том 1. Романы. Пер. с англ. / Составл. и предисл. В. Скороденко. – М.: Радуга, 1985.-560 с.

Мозм У.С. Нечто человеческое. Рассказы: Пер с англ./ Сост. и вступ. ст. Н.П. Михальской; Ил. А.В. Озеревской и А.Т. Яковлева. – М.: Правда, 1989. – 528 с.

Семинар №7.

Альбер Камю “Чума”

План

1. Екзистенційні поняття “абсурд”, “бунт” і “самотність” і проблематика роману.

2. “Що є життя” і “Гідність перед тиском чуми” – центральні питання твору.

3. Характеристика образів роману:

1) герої роману як різні моделі поведінки у сучасному суспільстві;

2) багатозначність образу чуми;

1. “Чума” як роман-притча. Єдність форми і змісту.

Завдання: скласти розгорнутий план роману.

Література:

Великовский С. Грани “несчастливого сознания”. Театр, проза, философ. эссеистика, эстетика А.Камю. – М., 1973.

Штейнбук Ф. Человек как символ не только жизни, но и смерти. Об особенностях изучения романа А.Камю “Чума” // Всесвітня література. – 1996. – №4.

Волощук Є. Духовні й художні здобутки екзистенціалізму // Зарубіжна література. – 2000. – № 20 (180). – С. 1 – 8.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗНАКОВІ ЯВИЩА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Література потоку свідомості. Творчість Дж.Джойса

Модернізм в англійській прозі перших десятиліть ХХ ст. Місце творчості Джойса – “батька модерністського роману”. Історія життя і творчості Д. Джойса. Особливості його світогляду. Есе “Джакомо”, його автобіографічний і культурологічний зміст. Поєднання психологізму й техніки “потоку свідомості” як ознаки експериментально-новаторського характеру творчості Д.Джойса. Історія написання роману “Улісс”. Модель світу і людини крізь призму міфології. Втілення у творі нових принципів і прийомів художньої виразності (“потік свідомості” та підсвідомості, “рухома” точка зору, паралельний і перехресний рух декількох рядів думок, фрагментарність, монтаж, словотворчість, психологізм). Міф у структурі роману. Аналіз свідомості “середньої людини” в романі Джойса.

Література:

- Ивашева В.В. Литература Великобритании XX века. – М., 1984.
 Михальская Н.П. Пути развития английского романа 1920 – 1930-х годов. – М., 1966.
 Гарин И. Век Джойса. – М, 2002.
 Гончаренко Э. Творчество Джойса и модернизм. 1900 – 1930 гг. – Днепропетровск, 2000.
 Эко У. Поэтика Джойса. – Спб., 2003.
 Жлуктенко Н. Английский психологический роман XX века. – К., 1998.
 Бігун Б. Історія та міф у творах письменника-модерніста (До 120 річчя від дня народження Джеймса Джойса) // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – №5.

Проблема людини і її відображення в драматургії першої половини ХХ століття

Активні пошуки нової театральної мови (театр німецького експресіонізму, сюрреалістичний, «пролетарський» Е. Піскатора, новаторство Л.Піранделло і Ю.О’Ніла).

Драматургія Ф. Гарсія Лорки. Значення п’єс кінця 20-30-х років у творчості драматурга. Цикл “народних (андалузійських) драм (“Криваве весілля”, “Йерма», “Дім Бернарди Альби” та ін.). Дух “дуенде” в трагедії Ф.Гарсія Лорки “Криваве весілля”: повернення до ідеї фатуму. Висунення на перший план родового принципу замість індивідуального. Синкретизм трагедії: переплетення музики, драми, поезії. Міфологічне світосприйняття Гарсія Лорки і його відображення в п’єсі. Особливості драматургічного методу іспанського драматурга і його місце в світовому театрі.

Театр **Л.Піранделло**. Своєрідність веризму Піранделло. Трактат “Гуморизм” і утвердження нового художнього принципу письменника. Концепція неперервної зміни дійсності і множинності особистості. Поняття “обличчя” і “маски” в естетиці Піранделло. Перші веристські п’єси: “Ліола”, “Ковпак із дзвіночками” та ін. “Шість персонажів у пошуках автора” і утвердження “гуморизму” на італійській сцені. “Генріх IV”, “Кожний по-своєму” та ін. Філософські п’єси Піранделло. Ідейна і художня своєрідність театру Піранделло.

Французька драматургія в період міжвоєннтя: сюрреалізм в театрі (А.Салакру), сатиричні тенденції (М.Паньол), “інтелектуальний театр”(Ж. Жіроду). Нова концепція “народного театру” **Р.Роллана** (“Народний театр”). Цикл п’єс “Театр революції” (роздуми про революції і їх наслідки, долю інтелігенції крізь призму подій Великої французької революції; поєднання політичного конфлікту і з проблемами філософсько-етичного характеру). Драматургія **Ж.Ануя**. Пошуки людяності в світі зла у творчості драматурга. Античні джерела й проблематика творів збірки “Нові чорні п’єси” (“Антигона”, “Ромео та Жанетта”, “Медея”). Історія Жанни Д’Арк в п’єсі “Жайворонок”. Мольєрівська тема в творчості Ж.Ануя.

Міф у структурі драми “Мухи”, його роль і нове прочитання. Камю і театр. Драматургічна творчість Камю.

Література:

- Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. – М., 1979.
 Шумахер Э. Жизнь Брехта. – М., 1988.
 Волощук Е. Драматургия Бертольда Брехта // Зарубіжна література в навчальних закладах.—2001. – №9. – С. 41 – 47.
 Фрадкин И. Брехт. Путь и метод. – М., 1965.
 Молодцова М. Луиджи Пиранделло. – Л., 1982.
 Бушуева С. Полвека итальянского театра. 1880 – 1930. – Л., 1970.
 Пахльовська О. “...Любов, мужність і жертва” // Гарсія Лорка Ф. Криваве весілля. – К., 1989.
 Велехов Л. Живой // Театр. – 1988. – №6.
 Журавська І. Ромен Роллан. Життя і творчість. – К., 1978.

Проблематика і поетика літератури “втраченого покоління”

Людина й світ після першої світової війни та творчість письменників “втраченого покоління”. Світовідчуття “втраченого покоління” – один з виявів трагічності існування людини в XX ст.: розчарування в цивілізації, втрата ідеалів, відчуження від суспільства.

Документальна основа роману **А.Барбюса** “Вогонь”. Правдивість і точність у картинах війни. Драматизм солдатської долі. Барбюс і традиції Е.Золя. Створення колективного героя. Естетичне новаторство Барбюса. Мова роману.

Творчість представників “втраченого покоління”. Антивоєнні романи **Е.М.Ремарка** і проблема “втраченого покоління”. Тема життя на війні і існування після війни у романах Ремарка “На Західному фронті без змін”, “Повернення”. Зіткнення атмосфери Третього рейху, що формується, і світу справжніх людських цінностей в романі «Три товариші». Осмислення теми Другої світової війни і власної відповідальності за те, що відбувається у творах Ремарка “ Час жити, час помирати“, “Тріумфальна арка“ та ін.

Антивоєнна і антибуржуазна спрямованість романів **Р.Олдінгтона** “Смерть героя” і “Всі люди – вороги”. Художня своєрідність його творів.

Проблематика “втраченого покоління” в житті і творчості **Е.Хемінгуея** (збірка “В наш час”, “І сходить сонце”, “Прощай, зброе!”). Тема “поганих грошей”, що руйнують особистість, в оповіданнях “Недовге щастя Френсіса Макомбера” і “Сніги Каліманджаро”. Участь Хемінгуея у боротьбі іспанського народу проти фашизму. Роман “По кому подзвін”. Еволюція хемінгуеївського героя. Художня своєрідність прози Хемінгуея.

Ф.С.Фіцджеральд як представник літератури “втраченого” покоління. Фіцджеральд і цінності “віку джазу”. Привабливість “американської мрії” та неминучості її краху в романі “Великий Гетсбі”. Протиставлення матеріального багатства і духовного спустошення тих, хто ними володіє. Двоїсте ставлення автора до героя. Трагічність “американської мрії”. Своєрідність художнього методу письменника.

Література:

- Затонский Д. Искусство романа и XX век. – М., 1973.
 Пашенко В. Анрі Барбюс. – К., 1980.
 Затонський Д. Перечитуючи Ремарка // Вікно у світ. – 1999. – №2.
 Николаева Т. Творчество Ремарка-антифашиста. – Саратов, 1983.
 Урнов М. Ричард Олдингтон. – М., 1968.
 Жантеева Д. Ричард Олдингтон // Жантеева Д.Г. Английский роман XX века. – М., 1965.
 Денисова Т. Роман і романісти США XX століття. – К., 1990.
 Старцев А. От Уитмена до Хемингуея. – М., 1972.
 Кашкин И. Эрнест Хемингуэй. – М., 1966.
 Грибанов Б. Хемингуэй. – М., 1970.
 Денисова Т. Фіцджеральд і американський міф // Денисова Т. Роман і романісти США XX століття. – К., 1990.
 Лидский Ю. Скотт Фіцджеральд: Творчество. – К., 1982.
 Горбунов А. Романы Фрэнсиса Скотта Фіцджеральда. – М., 1974.
 Засурский Я. Теодор Драйзер: Жизнь и творчество. – М., 1977.

Особливості сміхової культури першої половини XX ст.

Зв'язок сміхової культури XX ст. зі світовідчуттям людини: сміх як форма виживання людини в XX ст.

Нарис життя і творчості **Я.Гашека**. Поняття “празької іронії” як особливого способу існування в умовах пригнічення особистості, самозахисту “маленької людини”. Особливості сміхової культури першої половини ХХ ст. і її відображення в романі Я.Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”. Форми сміху в романі Я.Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”. Проблема влади і “маленької людини” в романі. Фольклорна основа образу солдата Швейка. Особливості архітекtonіки роману.

Захисна функція сміху в творах інших авторів західноєвропейської літератури. Сміх аутсайдера, роль блазня в трагічній історії ХХ ст. (роман Г.Бюлля “Очима блазня”). Сміх “маленької людини (роман Б.Габала „Я обслуговував англійського короля”).

Сатирична дилогія **Ільфа і Петрова** “12 стільців” і “Золоте теля”. Герой-авантюрист у химерному радянському світі 30-х років ХХ ст. Особливості стилістики прози Ільфа і Петрова.

Література:

- Востокова С. Ярослав Гашек. Критико-биограф. очерк. – М., 1964.
 Шубин Г. Я.Гашек. – М., 1982.
 Шевчук В. Ярослав Гашек. Життя і творчість. – К., 1965.
 Бабенко Н. Достоїнства і вади маски ідіота. Емоційна насиченість роману Я.Гашека // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2002. – №6. – С. 45 – 52.
 Плаксюк І. Не дурість Швейка, а глупота влади (вивч. роману Я.Гашека) // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. – №6. – С. 21 – 23.
 Никольский С. Образ Йозефа Швейка, его генезис и место в ряду мировых образов // Славянские литературы / Материалы XI международного съезда славистов. – М., 1993.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Специфіка вираження художньої свідомості першої половини ХХ ст.: напрями, тенденції, постаті			
Тема 1. Література потоку свідомості. Творчість Дж.Джойса (1 год.)	Самостійна робота	5	III-IV
Тема 2. Проблема людини і її відображення в драматургії першої половини ХХ століття (1 год.)	Самостійна робота	5	V- VI
Знакові явища зарубіжної літератури першої половини ХХ ст.			
Тема 3. Проблематика і поетика літератури “втраченого покоління” (1 год.)	Самостійна робота	5	VII- VIII
Тема 4. Особливості сміхової культури першої половини ХХ ст. (1 год.)	Самостійна робота	5	IX-X
<i>Разом: 4 год.</i>	<i>20 балів</i>		

VII. ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ

Модульна №1.

1. Схарактеризувати зарубіжну літературу першої половини ХХ століття як культурно-історичний феномен.
2. Означити “авангардистські” прояви зрілого модернізму, їх взаємопроникнення в літературі й мистецтві.
3. Проаналізувати творчість Г.Аполлінера з погляду теорії і практики оновлення свідомості.
4. Схарактеризувати новаторство і особливості стилю Аполлінера.
5. Проілюструвати, що самотність і відчуження – наскрізні мотиви лірики Р.М.Рільке.
6. Визначити суть реконструкції міфічних мотивів у поезії Р.М.Рільке. Бог і Людина в “Сонетах до Орфея”.
7. Розкрити специфіку інтерпретації тем долі сучасної людини і долі культури в творчості Т.С.Еліота.
8. Розкрити сутність літературознавчих ідей Т.С.Еліота (розуміння традиції, теорія “деперсоналізованої поезії”, критика як різновид мистецтва).
9. Довести зв'язок лірики Ф.Г.Лорки з символізмом і сюрреалізмом.
10. З'ясувати специфіку категорії трагічного в драматургії Ф.Г.Лорки.
11. Сформулювати основні положення теорії “епічного театру”.
12. Визначити роль традиційних сюжетів у драматургії Б.Брехта.
13. Схарактеризувати творчість Ф. Кафки у світлі експресіонізму.
14. Визначити особливості кафкіанського героя (на прикладі творів).
15. З'ясувати автобіографічний і культурологічний зміст есе Дж. Джойса “Джакомо”.
16. Схарактеризувати авторську модель світу і людини крізь призму міфології в романі Дж.Джойса “Улісс”.
17. Схарактеризувати нові принципи та прийоми виразності в романі Дж.Джойса “Улісс”.
18. Означити ідейну та художню своєрідність драматургії Л.Піранделло.
19. Визначити роль античних джерел у драмах Ж.Ануя “Медея”, “Антигона”.
20. Сформулювати проблемно-тематичний комплекс літератури “втраченого покоління”.
21. Означити наступність та розвиток традицій Е.Золя в романі А.Барбюса “Вогонь”.
22. Схарактеризувати роль спадщини Е.М.Ремарка в традиції “втраченого покоління”.
23. Визначити художню своєрідність втілення проблематики “втраченого покоління» у прозі Р.Олдінгтона.
24. Схарактеризувати типового героя прози Е.Хемінгуея у світлі традиції літератури “втраченого покоління”.
25. Специфіка відображення проблеми людини в драматургії першої половини ХХ ст.

Модульна №2.

1. Сформулювати ознаки інтелектуального роману.
2. Схарактеризувати проблематику і поетику роману Т. Манна “Чарівна гора”.
3. Схарактеризувати роман Г.Гессе “Гра в бісер» як зразок інтелектуального роману.
4. Художнє втілення концепції трьох світів у романі М. Булгакова “Майстер і Маргарита”.
5. Довести приналежність роману М.Булгакова “Майстер і Маргарита” до жанру інтелектуального роману.
6. Проаналізувати нові варіанти втечі в романі С.Моема “Місяць і мідяки”.
7. Визначити новаторство теми й художньої форми роману Д.Стейнбека “Трона гніву”.
8. Довести синтез історичної, соціальної і любовної лінії в “Тихому Доні” М. Шолохова.
9. Схарактеризувати жанрові ознаки роману-річки (на прикладі “Жан-Крістофа” Р.Роллана).
10. Визначити особливості світовідчуття екзистенціалізму в літературі ХХ ст. (на прикладі творів А.Камю і Ж.-П.Сартра).
11. Схарактеризувати роль міфу в структурі драми Ж.-П.Сартра “Мухи”.
12. Визначити роль “Міфу про Сізіфа” А.Камю у формуванні екзистенціальної літератури.
13. Схарактеризувати проблематику і поетику роману А.Камю “Чума”.
14. Особливості вираження екзистенціального світовідчуття в оповідання Ж.-П.Сартра “Стіна”.
15. Розкрити “взаємини” світовідчуття екзистенціалізму з ідеологією тоталітаризму (на прикладі творів А.Камю і Ж.-П.Сартра).
16. Визначити роль драматичного твору в структурі циклів А.Камю.
17. Схарактеризувати поняття “празька іронія” (на прикладі творчості Я.Гашека).
18. Проаналізувати форми сміху в романі Я.Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”.
19. Визначити проблематику і особливості стилю прози Ільфа і Петрова.
20. Схарактеризувати особливості сміхової культури і її зв'язок зі світовідчуттям людини першої половини ХХ століття.
21. Довести правомірність розгляду творчості Ф.С.Фіцджеральда в контексті літератури “втраченого покоління”.
22. Проаналізувати проблематику й поетику роману Т.Драйзера “Американська трагедія”.
23. Схарактеризувати основні тенденції у трактуванні науково-технічного прогресу в літературі першої половини ХХ століття.
24. Визначити характерні риси жанру антиутопії (на прикладі творів О.Хакслі, Дж. Оруелла).
25. Проаналізувати проблематику роману О.Хакслі “Новий прекрасний світ” у світлі метажанру антиутопії.

VIII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Ефективною формою індивідуального науково-дослідного завдання ІНДЗ) магістрантом є самостійне (або під керівництвом викладача) поповнення ним Інтернет-ресурсу («Google» і т.п.) тематичною інформацією. Така робота не лише сприяє самостійному науковому пошуку магістранта, а й вивищує активність україномовних користувачів Інтернету, тим самим сприяючи поліпшення світового іміджу України.

Однією із форм самостійної роботи студентів є також підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання у вигляді реферату. Ця робота має засвідчити обізнаність студента з матеріалом, який вивчався самостійно, підтвердивши результати дослідницького пошуку та відображаючи певний рівень навчальної компетентності.

Метою виконання індивідуального навчально-дослідного завдання є самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Реферат як індивідуальне навчально-дослідне завдання складається зі вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел. Обсяг роботи – 10-15 сторінок друкованого тексту.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності роботи, формулювання мети, завдань дослідження	4
2.	Наявність плану	2
3.	Аргументований виклад фактів, результатів дослідження в логічній послідовності, доведення заявлених тез, розширений коментар структурних частин роботи, розгляд тенденцій подальшого розгляду питання	10
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	4
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власних поглядів, висловлення власної точки зору з розглянутого питання	6
6.	Дотримання технічних, орфографічних вимог щодо структурних елементів роботи, оформлення списку використаних джерел	4
	РАЗОМ	30 балів

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з дисципліни «Зарубіжна література першої половини ХХ століття». Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за ІНДЗ, – 20 балів.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	Відмінно
Достатній	21-27	Добре
Середній	16-20	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

Орієнтовна тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури першої половини ХХ століття»

1. Гомерівський міф у романі Дж. Джойса «Улісс»
2. Аналіз свідомості «середньої» людини в романі Дж. Джойса «Улісс»
3. Модель світу і людини в романі Дж. Джойса «Улісс»
4. Експериментально-новаторський характер прози Дж. Джойса
5. Міф та історія у творчості Дж. Джойса
6. Людина на війні в романах Е. Хемінгуей.
7. Творчість А. Барбюса і світовідчуття «втраченого покоління».
8. Сатирична інтерпретація антивоєнної тематики в романі Р. Олдінгтона «Смерть героя»
9. Тема «життя після війни» в романі «Три товариші» Е. М. Ремарка
10. Драматизм солдатської долі у творах письменників «втраченого покоління»
11. Античні джерела і проблематика п'єс Ж. Ануя
12. Ідейна і художня своєрідність театру Л. Піранделло
13. Традиції античної трагедії в творчості Ф. Г. Лорки
14. Пошуки нової театральної мови в драматургії Б. Брехта
15. «Інтелектуальний театр» Ж. Жіроду
16. Сміх як форма виживання людини першої половини ХХ ст.
17. «Празька іронія» в творчості Я. Гашека
18. Сміх аутсайдера (за романом Г. Бьолля «Очима блазня»)

19. Фольклорна основа образу солдата Швейка в романі Я.Гашека «Пригоди бравого вояка Швейка»

20. Герой-авантюрист у химерному радянському світі 1930-х років у діалогії Ільфа і Петрова «12 стільців» і «Золоте теля».

21. «Вік джазу» і світовідчуття «втраченого покоління» в американській літературі: точки перетину

22. Трагічність «американської мрії» в творчості Ф.С.Фіцджеральда

23. Тема краху в «Американській трагедії» Т.Драйзера

24. Людина і суспільство в творчості Т.Драйзера.

25. Антиутопія як метажанр.

26. Типологія антиутопій.

27. Утопічність у сприйнятті науково-технічного прогресу в «Планеті людей» А.де Сент-Екзюпері.

28. Багатофункціональність наукової фантастики першої половини ХХ ст.

29. Антитехнократична антиутопія О.Хакслі.

30. Тема «людина і система» в романі О.Хакслі «Новий прекрасний світ».

ІХ. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія зарубіжної літератури» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового контролю здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види і терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1 та 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування семінарів	1	7	7
3.	Виконання завдання із самостійної роботи	5	4	20
4.	Робота на семінарському занятті	10	7	70
5.	ІНДЗ	30	1	30
7.	Модульна контрольна робота	25	2	50
8.	Читацький щоденник	30	1	30
	Екзамен	40	1	
Максимальна кількість балів – 214 , коефіцієнт – 3,5				

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	

60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасне виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність та оригінальність виконаного завдання;
- творчий підхід у виконання завдань, ступінь засвоєння матеріалу;
- ініціативність у навчальній діяльності.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- робоча навчальна програма;
- тексти художніх творів відповідно з програмою курсу;
- навчальні посібники;
- завдання для самостійної роботи;
- темарій семінарських занять;
- запитання для поточного модульного контролю;
- завдання для підсумкового контролю.

XI. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Специфіка літературного процесу першої половини ХХ століття: фактори формування, течії, тенденції.
2. Аполлінер – новатор європейської поезії. Сюрреалізм Аполлінера як теорія і практика оновлення свідомості.
3. Поетика і проблематика збірок Аполлінера “Бестіарій”, “Алкоголі” і “Каліграми”.
4. Основні положення теоретичних праць Т.С.Еліота. Проблема Бога й гуманізму у його творчості.
5. Проблематика і поетика поем Т.С.Еліота “Порожні люди” і “Безплідна земля” . Культурологічний зміст і міфотворчість поеми “Чотири квартети”.
6. Поезія Ф.Гарсія Лорки і поетична свідомість першої половини ХХ ст. Провідні мотиви творчості поета.
7. Творчість Р.М.Рільке. Провідні мотиви поезії.
8. Слов’янська тема в творчості Р.М.Рільке.
9. Проблематика і поетика “Дуїнезьких елегій” і “Сонетів до Орфея” Рільке.
10. Драматургія Лорки. Дух “дуенде” в трагедії Ф.Гарсія Лорки “Криваве весілля”.
11. Проблема людини ХХ ст. і її відображення в театрі Б.Брехта. Концепція “епічного театру”, її суть.
12. Аналіз драми Б.Брехта “Матінка Кураж і її діти” (або “Добра людина із Сезуаня” чи “Життя Галілея”) як втілення теорії “епічного театру”.
13. Особливості драматургії Л. Піранделло.
14. “Прекрасний новий світ” О.Хакслі в контексті традиції метажанру антиутопії
15. Античні джерела і проблематика драм Ж.Ануя (“Антигона”, “Медея”).
16. Експресіонізм. Характерологія і художньо-стильові особливості.
17. Романи Ф.Кафки і література експресіонізму.
18. Нова Ф.Кафки “Перетворення” в контексті творчості письменника і літератури експресіонізму.
19. Людина і світ після першої світової війни. Творчість письменників “втраченого покоління” (загальний огляд). Естетичне новаторство А.Барбюса в повісті “Вогонь”.
20. Антивоєнні романи Е.М.Ремарка і проблема “втраченого покоління”. Аналіз роману “Три товариші”.
21. Роман Р.Олдінгтона “Смерть героя” в контексті проблематики літератури “втраченого покоління”.
22. Творчість Е.Хемінгуея і традиції реалістичної прози ХХ ст. Зміст і проблематика роману Е.Хемінгуея “По кому подзвін”.
23. Інтелектуальний роман: виникнення, характерологія.
24. Інтелектуальна проза Г.Гессе. Аналіз роману “Гра в бісер”.
25. Роман Т.Манна “Чарівна гора” як зразок інтелектуального роману.
26. Роман М.Булгакова “Майстер і Маргарита”: проблематика, своєрідність композиції, художня структура роману.

27. Ідейно-художнє навантаження образів Майстра і Маргарити в однойменному романі М. Булгакова.
28. Особливості сміхової культури першої половини ХХ століття. Захисна функція сміху.
29. Відображення особливостей сміхової культури ХХ століття в романі Я. Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”. Образ солдата Швейка: походження, зв’язок з традицією, роль у романі.
30. Сатирична діалогія Ільфа і Петрова ”12 стільців” і ”Золоте теля”.
31. Теоретична і художня полеміка з принципами реалізму в англійській літературі (Д.Г. Лоуренс, В. Вульф).
32. Нове і традиційне в романі С. Моема “Місяць і мідяки” (або “Театр”). Художньо-стильові особливості творчого методу С. Моема.
33. Новелістика С. Цвейга: проблематика і поетика.
34. Міфотворчість поетів першої половини ХХ століття (на прикладі творчості Т.С. Еліота і Ф. Гарсія Лорки).
35. Гуманістичний зміст творчості А. де Сент-Екзюпері
36. Роман А. Камю «Сторонній» у контексті екзистенціалізму. «Нульовий градус» п'єсьма Камю.
37. Роман А. Камю «Чума» як екзистенціалістський роман-парабола. Творчість Ж.-П. Сартра і література екзистенціалізму.
38. Людина і світ у драматургії екзистенціалізму («Калігула» А. Камю і «Мухи» Ж.-П. Сартра).
39. Спільність тематики «знеособлення людини на безплідній землі цивілізації» у творчості Т.С. Еліота і Дж. Джойса.
40. Психологічне есе «Джакомо» Дж. Джойса: проблематика і поетика.
41. Роман Дж. Джойса «Улісс»: проблематика і поетика.
42. Трансформація традицій реалізму в літературі першої половини ХХ століття (загальний огляд)
43. Специфіка прози У. Фолкнера. Проблематика Півдня в романі “Галас і лють”.
44. Соціальна і моральна проблематика роману Д. Стейнбека “Грона гніву”. Символіка назви.
45. Зміст і проблематика роману Т. Драйзера “Американська трагедія”.
46. Сатира О. Хакслі у романі-антиутопії “Прекрасний новий світ”
47. Історична, соціальна й любовна теми в романі-епопеї М. Шолохова “Тихий Дон”. Система образів, своєрідність поетики роману “Тихий Дон” М. Шолохова. Дискусія про проблему авторства роману.
48. Проблема мистецтва і художника в романі-річці Р. Роллана “Жан Крістоф”.
49. Проблема “американської мрії” в романі Ф.С. Фіцджеральда “Великий Гетсбі”.
50. Руйнування євроцентризму в світовій літературі першої половини ХХ ст. Особливості латиноамериканської прози.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

СПИСОК ОBOB'ЯЗKOBИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

- Гійом Аполлінер Поезії (“Пісня нелюбого”, “Зона”), із зб. “Бестіарій”, із зб. “Алкоголі”, “Каліграми”
- Томас Стернз Еліот Поезії (“Безплідна земля”, “Порожні люди”, “Пісні Альфреда Пруффрака”)
- Еріх Марія Рільке Поезії (“Дуїнезькі елегії”, “Сонети до Орфея” та ін.)
- Джеймс Джойс “Улісс”, “Джакомо”
- Федеріко Гарсія Лорка Поезія. Драма “Криваве весілля”
- Бертольд Брехт “Матінка Кураж і її діти”, “Добра людина із Сезуаня”, “Життя Галілея”
- Жан Ануй “Антигона” (або “Медея”), “Жайворонок”
- Луїджі Піранделло “Шість персонажів у пошуках автора”
- Франц Кафка “Перетворення”. “Процес”
- Стефан Цвейг “Амок”, “Сум’яття почуттів”, “Шахова новела”, “Лист незнайомої”
- На вибір: Томас Манн “Чарівна гора” чи Герман Гессе “Гра в бісер”
- Михайло Булгаков “Майстер і Маргарита”
- Р. Олдінгтон “Смерть героя”
- Е.М.Ремарка «Три товариші»
- Ернест Хемінгуей “По кому подзвін”, “Фієста”
- Ярослав Гашек “Пригоди бравого солдата Швейка”
- Ільф, Петров „12 стільців”, “Золоте теля”
- Михайло Шолохов “Тихий Дон”
- Теодор Драйзер “Американська трагедія”
- Френсіс Скотт Фіцджеральд “Великий Гетсбі”
- Джон Стейнбек “Про мишей і людей”, “Грона гніву”
- Вільям Фолкнер “Галас і лють”
- Сомерсет Моєм “Місяць і мідяки”
- Олдос Хакслі “Новий прекрасний світ”
- Жоржі Амаду “Капітани піску”
- Ромен Роллан “Жан-Кристоф”
- Антуан де Сент-Екзюпері “Маленький принц”, “Планета людей”

ПІДРУЧНИКИ, ПОСІБНИКИ І ХРЕСТОМАТІЇ

- Історія зарубіжної літератури ХХ ст. / За ред. В.І.Кузьменка. – К. : Академія, 2010.
- История зарубежной литературы ХХ века / Под ред. Л.Г.Андреева. – М., 1998. 2-е вид. – 2000.
- Дудова Л.В., Михальская Н.П., Трыков В.П. Модернизм в зарубежной литературе. – М., 1998 (2000, 2001, 2002).
- Зарубежная литература ХХ века: Практикум / Сост. и общ. ред. / Сост. и общ. ред. Н.П. Михальской и Л.В. Дудовой. – М., 1999.
- Зарубежная литература ХХ века: практические занятия / под ред. И.В.Кабановой. – М.: Флинта: Наука, 2007. – 472с.
- Западное литературоведение ХХ века. Энциклопедия. – М.: Intrada, 2004. – 560с.
- Толмачев В.М. История зарубежной литературы ХХ в. – М.: Academia, 2003.
- Андреев Л.Г., Козлова Н.П., Косиков Г.К. История французской литературы. – М., 1987.
- История немецкой литературы: В 3 т. – М., 1986. – Т. 3.
- История итальянской литературы XIX – XX веков. – М., 1990.

- Аникин Г.В., Михальская Н.П. История английской литературы.–М.,1975.
 Засурский Я.Н. История американской литературы: В 2 т. – М., 1971.
 История зарубежного театра. Театр Европы и США XIX – XX вв. ч. 2. – М., 1972.
 Золотое сечение: Австрийская поэзия XIX – XX вв. в русских переводах. – М., 1988.
 Зарубежная литература XX века: Хрестоматия / Сост. Н.П.Михальская, Б.И.Пуришев.
 – М., 1981.
 История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1983 – 1994. – Т.8, 9.

СПИСОК НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. – Х., 2000.
 Белий А. Символизм как миропонимание. – М., 1994.
 Бердяев Н. Кризис искусства. – М., 1990.
 Затонский Д. Искусство романа и XX век. – М., 1973.
 Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. – М., 1979.
 Карельский А. От героя к человеку: Два века западноевропейской литературы. – М.,
 1990.
 Наливайко Д. Искусство: Направления, течения, стили. – К., 1985.
 Цвейг С. Вчерашний мир: Воспоминание европейца. – М., 1991.
 Мотылева Т. Ромен Роллан. – М., 1969.
 Андреев Л. Сто лет бельгийской литературы. – М., 1976.
 Шкунаева И. Бельгийская драма от Метерлинка до наших дней: Очерки. – М., 1973.
 Дирзен И. Эпическое искусство Томаса Манна: Мировоззрение и жизнь. – М., 1981.
 Кургинян М. Романы Томаса Манна: Формы и метод. – М., 1975.
 Павлова Н. Типология немецкого романа: 1900 – 1945. – М., 1982.
 Федоров А. Томас Манн: Время шедевров. – М., 1981.
 Березина А. Поэзия и проза молодого Рильке. – Л., 1985.
 Затонский Д. Австрийская литература XX столетия. – М., 1985.
 Молодцова М. Луиджи Пиранделло. – Л., 1982.
 Бушуева С. Полвека итальянского театра. 1880 – 1930. – Л., 1970.
 Засурский Я. Теодор Драйзер. – М., 1977.
 Старцев А. От Уитмена до Хемингуэя. – М., 1972.
 Аллен У. Традиция и мечта. – М., 1970.
 Гарин И. Пророки и поэты: В 5 т. – М., 1992 – 1995. – Т. 2.
 Моруа А. Литературные портреты. – М., 1970.
 Неусторев В. Литература скандинавских стран. – М., 1980.
 Адмони В., Сильман В. Томас Манн: Очерк творчества. – Л., 1960.
 Кашкин И Эрнест Хемингуэй. – М., 1966.
 Грибанов Б. Хемингуэй. – М., 1970.
 Проблемы литературы США XX века. – М., 1970.

Робоча програма навчальної дисципліни
" ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ "

Укладач: Гальчук Оксана Василівна, професор кафедри світової літератури Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, доцент

Історія зарубіжної літератури: Програма навчальної дисципліни / Укладач О.В.Гальчук. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 40 с.